

X. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan maistraatille toiminnastaan vuonna 1927 lähettämä kertomus oli seuraavansisältöinen:

Rakennustoiminta oli kertomusvuonna huomattavan vilkasta; vuosi 1927 oli mainitussa suhteessa ennätysvuosi.

Toiminnan tuloksia valaisee parhaiten seuraavat tilastolliset tiedot: lopullisesti tarkastettujen uudisrakennusten luku oli 117, mihin tulee lisää pienehkö määrä rakennustenmuutoksia; rakennusten yhteenlaskettu kuutiosisällys oli 1,574,037 m³; uusia huoneita oli kaikkiaan 11,417, myymälät, työsalit ja varastohuoneet sekä autotallit mukaanlaskettuna.

Jos rakennusten yksikköhinta lasketaan 300 markaksi m³:ltä, investoitiin vuoden varrella pääkaupungin uudisrakennuksiin n. 472,000,000 markan suuruinen pääoma.

Vuoden varrella valmistuneita asuinhuoneita oli 10,993 ja jakaantuivat ne huoneistojen suuruuden mukaan seuraavasti:

Huoneita huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita.	Huoneita huoneistoa kohti.	Huoneistoja.	Huoneita.
1	1,250	1,250	5	257	1,285
2	1,751	3,502	6 ja useampia.....	227	1,510
3	651	1,953		<u>Yhteensä</u>	<u>4,487</u>
4	351	1,404			10,904
			Hotelli- ja konttori y.m. huoneita		<u>89</u>
				<u>Yhteensä</u>	<u>10,993</u>

Vuoden kuluessa tarkastettiin rakennustarkastuskonttorissa piirustukset 203 uudisrakennusta varten, joiden kuutiosisällys oli 2,107,204 m³ ja joissa oli 7,969 huonetta, 4,647 keittiötä sekä 358 myymälää, työsaleja, varastohuoneita ja erinäisiä huoneistoja kuten elokuvien teattereja, pankkisaleja y. m. mukaanottamatta.

Numerot valaisevat rakennustarkastuskonttorin piirustuksia tarkastessaan ja uudisrakennuksia valvoessaan kaupungissa suorittaman voimape- räisen työn.

Paitsi yllämainittuja uudisrakennusten piirustuksia hyväksyttiin n. 102 rakennus- ja tulisijanmuutospirustusta.

Rakennustarkastaja suoritti vuoden varrella 117 loppukatselmusta sekä sitä paitsi useita osittaiskatselmuksia, maistraatinkatselmuksia ja tarkastus- katselmuksia rakennuspaikoilla.

Avustava rakennustarkastaja toimitti osaltaan n. 250 katselmusta rakennuspaikoilla, sekä sitä paitsi lukuisia tarkastuskatselmuksia ja katsastuksia.

Rakennusinsinööri tarkasti ja hyväksyi 495 piirustusta betoni- ja muita rakenteita varten; rakennusvalvojat toimittivat 3,687 kertaa tarkastuskatselmuksia rakennuspaikoilla, 515,552 m² betonipalkistokertaa valmistettiin ja tarkastettiin vuoden varrella.

Mitä asuntotyypppeihin tulee oli vuoden kuluessa huomattavissa yhä jatkuva asuntojen pientyminen.

Kehitys näyttää, kaikesta päättäen käyvän kohti pienempää rakennustyyppiä kuitenkin mukavuuksien, kuten kylpyhuoneiden, suihkukomeroiden, keskuslämmityksen, kaasuhellojen y. m. lisääntyessä, jotka mukavuudet helpottavat työtä kodeissa ja vähentävät kodin hoidosta johtuvia kustannuksia.

Pienten huoneistojen rakennustyyppi oli sikäli muuttunut, että hallia oli ruvettu suuressa määrin käyttämään suunnitelmissa. Ahdas ja usein pitkä eteinen korvattiin päällysvaatekomerolla, ja sen lisäksi saatiin käyttökelvoinen välillisesti valaistu ja usein erikoisella seinään rakennetulla kamiinalla varustettu halli. Keittiöt käytettiin usein siten, että hella ja astiain pesupöytä asetettiin alkooviin ja akkunan luona oleva tila oli tarkoitettu käytettäväksi ruokahuoneena. Liian kalliiden kylpyhuoneiden asemesta rakennettiin eräisiin huoneen ja keittiön sekä yksinäisten huoneiden huoneistoihin suihkukomero, millä asuntotyyppillä terveydellisessä suhteessa on suuria etuja.

Yhden huoneen asuntojen liian suuri osuus kaikkien asuntojen lukumäärästä on ikävä kyllä kiistämätön tosiasia. Yhtä ainoaa huonetta keittiö- tai sänkyalkooveineen ei voida pitää tyydyttävänä asuntona perheelle. Kehitystä parempaan todistaa huone valoisine keittiöalkooveineen ja erityisine alkooviin sijoitetuine nukkumispaikkoineen, mitä rakennustyyppiä on käytetty Vallilan vuokramaalle rakennetuissa rakennuksissa.

Julkisivukäsittely pyrki tyynempiin viivoihin, yksityiskohtien yksinkertaistuttamiseen ja kattolistakorkeuksien yhdenmukaistamiseen. Tästä yhdenmukaisuudesta voi kuitenkin olla seurauksena eräänlainen yksitoikkoisuus, jonka tähden lamellimaista jaoittelua, poikkeavine pintakäsittelyineen, ehkäpä jonkun lamellin voimakkaampaa profiileerausta olisi pidettävä parempana. Rakennusryhmän jonkun yksityisen osan korottaminen on usein omiaan lisäämään kaupunkikuvan kauneutta.

Rakennuskonttori pani vuoden varrella erikoista painoa uudisrakennuksessa käytettävien tiilien kestävyYTEEN. Maan tiilitehtaat eivät voineet lähimainkaan tyydyttää vilkkaan rakennustoiminnan tiilien tarvetta, jotka sen tähden oli suurimmaksi osaksi tuotava Virosta, Liettuasta, Ruotsista ja Norjasta. Maahantuotujen tiilien koko alitti useassa tapauksessa Suomessa voimassa olevan normaalimitan, mutta teknillisen korkeakoulun ainekoelaitoksessa tehdyt kestävyyskokeet osoittivat niiden olevan käyttökelpoisia. Pieni koko teki eräissä tapauksissa tarpeelliseksi erikoismääräykset, eräissä tapauksissa maistraatin luvan, ennenkuin tiiliä saatiin käyttää uudisrakennuksiin.

KestävyYTEEN nähden vähemmän tyydyttäviä kotimaisia kalkkihiekka-tiiliä käytettiin tiilipulan takia sangen paljon, useimmissa tapauksissa kuitenkin huomioonottaen erinäisiä säädettyjä varmuusmääräyksiä, kuten esim. käyttäen sementillä sekoitettua laastia.

Lupia myönnettiin saada käyttää uutta rakennusainetta solubetonia ulko-seiniinkin erikoistapauksissa ja ryhtymällä varmentaviin suojelustoimenpiteisiin.

Parrukerrat olivat useimmissa tapauksissa rautabetonista, ja niiden valmistusta valvoo maistraatin hyväksymä henkilö.

Rakennustarkastuskonttorin toimittama rakennusaineiden valvonta oli tehoisampaa kuin ennen.

Rakennusinsinöörit toimittivat joukon hiekkatutkimuksia, varsinkin mul-
tapitoisuuteen nähden, betonia ja rautabetonia varten tarkoitettussa hiekassa. Tutkitusta määrästä osoittautui 17.5 % hyväksi hiekaksi, 52.5 % käyttökelpoiseksi hiekaksi ja 30.0 % kelpaamattomaksi hiekaksi.

Rakennustarkastuskonttori myötävaikutti myöskin vuoden kuluessa taloudellisessa suhteessa laajakantoisen kysymyksen ratkaisuun. Paraisten kalkkivuori osakeyhtiö antoi nimittäin koetteeksi muurata merenpohjasta otetulla hiekalla, ja rakennustarkastuskonttori tarkasti nämä kokeet. Avustava kaupungininsinööri tutki sitä paitsi mainitun yhtiön kustannuksella vastaavia oloja Kööpenhaminassa, missä merihiekkaa jo monena vuonna on käytetty muurilaastin valmistukseen. Sen jälkeen kuin tutkimus oli lopetettu, päätti maistraatti, että merihiekkaa saa käyttää muurilaastin valmistukseen. Kun meren pohjasta otettu hiekka on huomattavasti halvempaa kuin tavallinen sisämaanhiekkä, voi sen käytäntönottamisesta koitua kansantaloudellista hyötyä rakennuskustannusten alenemisen kautta.

Syystä että pääkaupungin rakennustoiminta nykyään on käynnissä läpi koko vuoden, toimitti rakennustarkastuskonttori erinäisiä mittauksia saadaksen selville minkä verran kylmänä vuodenaikana rakennetut tiilimuurit laskeutuvat, samoin kuin ulko- ja sydänmuurien laskeutumisen eron, mikä on tärkeätä kannattavaan välikattokonstruoimiseen nähden, siinä tapauksessa että se on jatkuvaa palkistomallia. Rakennuksiin käytetty muurilaasti oli sementillä sekoitettua kalkkilaastia, jonka suhde oli 1: 15. Mittauksien tulokset osoittivat muurien laskeutuvan kerroksittain keskimäärin 8.5 mm. Tarkastetut rakennukset olivat 5—7 kerroksisia normaalisia asuinrakennuksia n. 3.30 m. kerroskorkeuksin. Ulkomuurien laskeutuminen oli joka kerroksessa keskimäärin 0.6 mm. suurempi kuin sydänmuurien laskeutuminen. Tulos oli suurin piirtein katsottuna tyydyttävä ja osoitti, että kylmänä vuodenaikana ei tarvitse ryhtyä mihinkään erikoisiin varmuustoimenpiteisiin.

Rakennustarkastuskonttorin ehdotuksesta oli maistraatti vahvistanut erinäisiä, rakennustöitä talvella koskevia määräyksiä, jotka etupäässä koskivat rakennusaineiden lämmitystä ja käsittelyä kylmänä vuodenaikana ja seurausena siitä voitiin todeta, että mainittu työ suoritettiin huolellisemmin ja luotettavammin.

Rakennusjärjestyksen tarkastaminen oli jatkunut niin pitkälle, että ehdotus oli periaatteellisesti valmis.

Ylläesitetty osoittaa selvästi rakennustarkastuskonttorin työskennelleen kertomusvuonna korkeapaineen alla ja, henkilökunnan vähälukuisuudesta huolimatta, tuloksin, jotka koituivat asuntotason hyväksi.